

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Psevdo-Poenitens Correctvs. Sive Doctrina Ecclesiae
Catholicae, & Sanctorum, solemniorúmque Doctorum, De
Vera Poenitentia ...**

Dionysius <aus Werle>

Coloniae Agrippinae, 1692

Art. 2. Imperfecta quoque Contritio, sive Attritio, ad Absolutionem cum fructu recipiendam omninò necessaria, plurimis confitentibus deest.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41634

ARTICVLVS II.

*Imperfecta quoque Contritio, si-
ue Attritio, ad Absolutionem
cum fructu recipiendam omninò
necessaria, plurimis confiten-
tibus deest.*

Nam

PRIMO; Hæc Contritio non so-
lùm cessationem à peccato, & vitæ novæ
propositum & inchoationem; sed vere-
ris etiam odium continet. Concil. Trid.
Sess. 14. cap. 4.

SECUNDO; Ad gratiam & justi-
tiam assequendam, etiam ante Baptis-
mum, adeoque & ante Absolutionem,
necessarium est, peccati mortalis per-
versitate abjectâ & emandatâ, tantam
DEI offensionem cum peccati odio, & pio
animi dolore detestari. Concil. Trid.
ibid. cap. 1. Vel;

Vel; ut Catechismus Rom. de Pœnit. Sacram. cap. I. loquitur: *Non solum admitti sceleris causâ intimo animi sensu dolere; verum etiam UNIUS DEI CAUSA in eo mœrore oportet esse; Atque hanc demum & non aliam aliquam inferioris conditionis pœnitentiam, tum ad virtutem pertinere; tum (ratione Confessionis & Absolutionis superadjunctæ) Sacramentum esse, idem Catechismus ibidem docet. Et cap. 6. Qui amico, inquit, reconciliari velit, quem injuriâ aliquâ affecerit, doleat oportet, quod in eum injuriosus & contumeliosus fuerit.*

Item in Tract. de Orat. Dominica cap. 14. *In necessaria, inquit, recordatione peccatorum non est satis illa leviter recordari: Nam, ut acerba nobis sit ea memoria, ut cor pungat, animum stimulet, & dolorem inurat necesse est. Moxque jubet Parochos diligenter curare, ut fideles facinorum flagitiorumque suorum molestè dolenterq; meminerint;*
ut,

ut, cum anguntur intimis sensibus, conferant se ad PATREM DEUM; à quo, ut inherentes evellat scelerum aculeos, suppliciter petant.

Et in fine ejusdem capituli: *Qui carent NECESSARIO HOC recognitionis ac doloris sensu* (quia malum & amarum est reliquisse Dominum Deum, Hier. 2.v.19.) *ij apud Prophetas, Isaiam* (c. 46. v. 12.) *Ezechielem* (c. 36. v. 26.) *& Zachariam* (c. 7. v. 12.) *cor durum, lapideum & adamantinũ habere dicuntur: Sunt enim instar lapidis nullo dolore molliti, NULLUM VITÆ, ID EST, SALUTARIS RECOGNITIONIS SENSUM HABENTES.*

Rursus in Tract. de Oratione in genere, cap. 8. docet, quòd secundus gradus præparationis ad orationem, sit *ANGOR* quidam in recordatione delictorum; *vel saltem aliquis doloris sensus ob eam causam, quòd dolere non possimus: Quorum utrumque, vel certè alterum, nisi à pœnitente adhibeatur, venia impetrari non potest.* TER.

TERTIO ; Per dictam nunc Attritionem quodvis peccatum mortale admissum *super omne detestabile* detestari oportet ; adeò , ut dolor ille (in ejusmodi detestatione consistens) debeat esse *appretiative summus* ; cujus virtute poenitens malit omnia & bona perdere & mala pati , quàm in omni vita sua rursus vel semel mortaliter offendere Dominum Deum. Ita docent & sentiunt omnes Doctores.

Hujusmodi verò dolor (ut pariter omnes fide firmissimâ tenent) nequaquam ex viribus liberi arbitrii, sed tantummodo ex virtute Spiritûs S. moventis potest assumi : ac proindè

QUARTO ; Ordinariè ante Confessionem peccati mortalis, humillimis precibus rogandus est Dominus Deus, ut ad veram poenitentiam nos perducere dignetur.

V. Undè Catechismus Rom. supra art. 1. num. 7. laudatus, de Poenit. Sacram. cap. 1. *In primis, inquit, monenda*

da

*di hortandiq; sunt fideles , ut OMNI
CONTENTIONE ET STUDIO
(præsertim orationis benè alata) in
intima animi pœnitentia, quam virtu-
tem dicimus , elaborent. Nimirum,
priusquam ad Confessionem accedant.*

VI. Et cap. XI. *Si autem Sacerdos
intellexerit eum, qui velit confiteri, adeo
peccata sua non dolere, ut verè contritus
dicendus sit ; conetur magno Contritio-
nis desiderio eum afficere, ut deinde hu-
jus PRÆCLARI DONI cupiditate
incensus, illud à Dei misericordia petere
& efflagitare in animum inducat.*

VII. S. CAROLUS BORRO-
MÆUS , Archiep. Mediolan. & S. R.
Eccl. Cardinalis, in *Sacramentali Am-
brofiano*, (*Quod ipsemet, Virorum pie-
tatis studio flagrantium & doctrine
laude clarorum adjutus auxilio , sex
interim Conciliis Provincialibus , ut
ipse in præfatione testatur, celebratis ;
ab anno videlicet 1565. usque ad 1582.
inclusivè elaboravit*) Tit. *Instructio
Pœni-*

Pœnitentiæ. Pœnitens, inquit, ANTE-
QUAM ad Parochum, Sacerdotemve,
cui peccata confiteatur, accedat; multi-
tudinem & gravitatem peccatorum,
quibus se irretitum esse sentit, VEHE-
MENTER intimè dolebit ac deplora-
bit; Deiq; misericordiam OMNI
PRECE FLAGITABIT. Et post
aliqua: Sacerdos, ANTEQUAM pœ-
nitentiam imponat, & Absolutionem
tribuat pœnitenti, videbit, an PROP-
TER DEUM veram peccatorum suo-
rum Contritionem habeat; Si talem
Contritionem illum non habere intelle-
xerit, illius desiderio accendere conabi-
tur; hoc admonens, PROPTER DE-
UM IPSUM usq; adeo, quantum potest,
eum peccata dolere oportere; ut saltem
adjutrice Dei gratiâ, QUAM A DEO
INTIME PRECETUR, ex Sacra-
mentiq; virtute ex attrito contritus fiat.
Vide Acta Ecclesiæ Mediolan. Parisiis
anno 1645. impressa, pag. 402. &
404.

20 *Pſendo pœnitens correctus.*

VIII. INSTITUTIO CHRISTIANA, juxta quam Concilium Provinciale Moguntinum, anno 1549. celebratum, ampliffimæ istius Provinciae populos erudiri, cap. 48. seriò jubet, Tit. de Contritione. §. *Hic verò*, fol. 176. pag. 2. *Admonendi sunt*, inquit, *homines, ne conversionem à peccatis de suis viribus præsumant*; Sed à DEO PRECIBUS, LACHRYMIS, TOTIUSQUE PIETATIS EXERCITIIS EXPETANT. Scilicet, antequam confiteantur vel absolvantur.

IX. CATECHESSES, auctoritate & jussu Joannis Archiepiscopi Trevirensis, anno 1590. Augustæ Trevirorum typis publicatæ, pag. 303. *Quis*, inquit, *modus ac via rectè agendi pœnitentiam? Primum, volentem agere integre, ante omnia divine bonitati, ejusq; gratia inniti oportet*; & per humilem instantemq; orationem ante omnia gratiam pœnitendi sibi à Deo postulare necesse est... Itaq; quoties audieris pœnitentiam,

tentiam, aut aliquid ad eam pertinens
 precipi in Scriptura, intelligas statim
 tibi id à Deo esse postulandum. Et pag.
 307. Opus est, ut (qui peccarit) oret
 & clamet ad Deum pro gratia pœniten-
 tia; Sciens, quòd non possit se magis à
 peccato excutere, quàm demersus ille
 (Jonas) ex tanta (Maris) profundi-
 tate potuit emergere, &c.

X. Denique S. INNOCENTIUS,
 ejus nominis Papa primus, in epist. ad
 Patres Concilii Carthaginensis, con-
 tra Pelagium & Celestium celebrati,
 rescriptâ, quæ est inter Augustinia-
 nas 91. gravissimâ atque ab omnibus
 receptâ auctoritate sic docet: *Nisi*
MAGNIS PRECIBUS gratia in nos
implorata descendat, nec quicquam
terrena labis & mundani corporis vin-
cere conamur errores; Cùm pares nos
ad resistendum non liberum arbitrium,
sed Dei solùm possit facere auxilium.

XI. Si autem justis in gratia Dei
 stantibus, ad persistendum, atque ad re-
 sisten-

listen-

sistendum diabolo, *magnæ preces* sunt necessariae; *majoribus* utique ad resurgendum, veramq; pœnitentiam agendum indigent peccatores; nec levi & evanido cogitationum eruditariâ flexu, ut quidam scioli putant, tanti momenti negotium peragi potest. Minores verò preces per generosiores, hilarioresque eleëmofynas, sive per majora misericordiæ opera suppleri, ac magnas fieri posse compertum est. Quâ de re vide infra, Cap. 8. Art. 3. 5. & 6.

XII. *Quare; si bonam, si utilem, si salutarem Confessionem facere vultis,* inquit Card. BELLARM. Conc. 8. in Dom. 4. Advent. *Si verè cum Deo in gratiam redire desideratis; debetis primum DIU ET MULTUM in amaritudine animæ peccata præterita recogitare; deindè ea largis & diuturnis imbribus lachrymarum abluere; TUM Sacerdotem probum & eruditum adire, qui non solum absolvere, sed etiam remedia morbis & aegritudinibus accommoda adhibere sciat.* XIII.

XIII. *Adhortor vos omnes*, inquit, S. JOAN. CHRYSOST. homil. de S. Philogonio, *ne negligenter, veluti festo die cogente ad divina mysteria accedatis; Sed, si quando parabitur hujus sacrae Hostiae fieri participes, MULTIS ANTE DIEBUS repurgetis vos per poenitentiam.*

XIV. His verò (quæ ab omnibus probantur) habitis ac observatis, superfluum, atque ad bonam securamque praxin minimè necessarium est, hîc plura de Contritionis & Attritionis negotio disputare: quandoquidem misericors Deus, veræ poenitentiae gratiam modo nunc dicto petentibus, procul omni dubio dabit spiritum bonum.

XV. Verùm BELLARMINUS, Conc. 9. in Dom. 4. Advent. cum magno animi dolore justissimè ita exclamat: *Quam multi veniunt (ad Confessionem) onusti peccatis, in quæ jam millies ceciderunt! Et veniunt PRIDIE, VEL IPSODIE summae celebritatis;*

24 *Pseudo-pœnitens correctus.*

tatis; ET STATIM (nullâ magnarum precum, lachrymarum, jejuniorum & misericordiarum exercitatione præmissâ) volunt expediri; (id est absolvi, atque ad sacram Communionem admitti) quasi hoc negotium esset ludus puerorum! Nonne hi Deum non placare, sed irridere voluisse videntur?

XVI. Et S. AMBROS. US l. 2. de pœnit. cap. 9. *Nonnulli, ait, ideò poscunt pœnitentiam, ut STATIM sibi reddi Communionem velint: Hi non tam se solvere cupiunt, quàm Sacerdotem ligare; Suam enim conscientiam (peccati vinculo) non exiunt, & Sacerdotis induunt; cui præceptum est: Nolite Sanctum dare canibus.*

XVII. Sanctus quoque CYPRIANUS summam ejus rei indignitatem, (tunc etiam à Clero Romano, nec non à pluribus ac numerosis Africanorum Patrum Conciliis condemnatam) magno pietatis zelo passim in epistolis suis, & in Libello *de lapsis*, acerrimè perstringit.

XVIII.

XVII. Immò & hoc nostro seculo nos confundunt, & in iudicio condemnabunt schismatici ac barbari Moscovitæ: Quandoquidem iidem se per integrum ante confessionem octiduuna austero rigidoque jejunio macerant; Nec quicquam obsonii sumunt, præter induratum panem, vilemque & acidum potum; adeo, ut inde tormina sentiant, & quadantenus infirmentur; ut *Adamus Olearius*, anno 1634. & aliquot sequentibus multo inter eosdem tempore versatus, *Itineris Persici* lib. 3. cap. 30. testatur.

Quâ verò ratione in præparatoriis ejusmodi exercitiis necessariò utendum sit *deprecatione & patrocinio Passionis Domini nostri Iesu Christi*, vide infra art. 4. num. 3.

B

A.R.